

Forslag til forespørgselsdebat om hvordan vi i større grad benytter grønlandsk besætning ved ansættelse af officerer og teknisk personale i det grønlandske fiskeri.
(Medlem af Inatsisartut Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit)

Svarnotat

(Naalakkersuisoq for Fiskeri, Fangst og Landbrug)

Jeg skal på vegne af Naalakkersuisut takke Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit for at stille disse interessante og relevante spørgsmål.

Det er i vores alles interesse, at der bliver uddannet flere grønlandske officerer til at bemane fartøjerne i fiskeriet. Dette er også afspejlet i koalitionsaftalen fra oktober 2018, hvor det står: *”...at der skal arbejdes på at indgå aftaler med fiskerierhvervet, ligesom der afsøges muligheden for aftaler om udvikling af uddannelses- og/eller kompetence-udviklingsforløb.”*

Der bliver også igangsat initiativer, som jeg vil komme nærmere ind på. Det skal dog slås fast, at alle officererne i fiskeriet skal leve op til den gældende bemandingsbekendtgørelse. Det skal ligeledes understreges, at alle disse personer udfører et godt og betydningsfuldt arbejde for det grønlandske samfund.

Skal vi lykkes med at få flere grønlandske officerer til at bemane de grønlandske trawlere, er det af afgørende betydning, at vi politikere tør at forholde os til de reelle fakta i denne sag. Fiskeskipper af 1. grad og sætteskipper er begge uddannelser, der har en varighed på 18 måneder. Fiskeskipper af 1. grad har fokus på fiskefartøjer, og sætteskipper har fokus på handelsskibe.

Naalakkersuisut har tidligere i år indhentet uddannelsetal fra Grønlands Maritime Center. Disse tal kan ses i bilaget vedhæftet til svarnotat. Fra 2000 til 2018 er der i alt uddannet 33 fiskeskippere af 1. grad, hvilket er mindre end to om året. Dette er et meget lavt tal over en lang periode for en fiskerination som Grønland. I samme periode er der på skolen blevet uddannet 17 sætteskipper.

Uddannelsesallet for officerer i Grønland er meget lavt, når man sammenligner med uddannelsesallene for eksempelvis Færøerne.

Naalakkersuisut har tidligere i år indhentet uddannelsetal fra Vinnuháskúlin i Færøernes hovedstad Tórshavn. Færøerne har et indbyggertal på ca. 51.000. På Færøerne er der to skoler, der udbyder officersuddannelser, hvor Vinnuháskúlin er den største af de to skoler. Fra 2014 til 2018 har 102 personer dimetteret som skippere, hvilket svarer til, at 20,4 skippere er uddannet om året. Dertil er det i samme periode er på Vinnuháskúlin uddannet 29,8 skibsførere om året og 29,6 maskinmestre om året.

Her skal man lægge mærke til, at uddannelse af skibsførere og maskinmestre ikke udbydes i Grønland. Skibsføreruddannelsen er en overbygning til uddannelsen som fiskeskipper af 1. grad. På de store trawlere er det mere reglen end undtagelsen, at kaptajnen ombord er uddannet skibsfører.

Dette betyder, at der stadigvæk er plads til væsentlige forbedringer hvad angår uddannelse af grønlandske officerer, der kan bemane de grønlandske trawlere, hvis man sammenligner med tallene fra Færøerne.

Realiteten er derfor, at man i øjeblikket ikke har nok kvalificeret uddannede grønlandske skibsofficerer til at bemane alle stillingerne i den grønlandske fiskeflåde. Derudover udbyder man ikke uddannelserne skibsfører og maskinmester i Grønland. I dag må folk til Danmark, Færøerne eller udlandet for at uddanne sig som skibsfører og maskinmester.

Skal vi som en fiskerination lykkedes med at få uddannet flere grønlandske skibsofficerer er den første forudsætning, at flere unge søger ind på officersuddannelserne i Grønlands Maritime Center, end tilfældet er i dag.

I forsøget på at få flere grønlandske skibsofficerer er det positivt, at både Royal Greenland og Polar Seafood har taget initiativ til at påbegynde aspirantordninger for potentielt kommende skibsofficerer. Derudover har disse selskaber i den seneste tid øget markedsføringen af mulighederne som skibsofficer i selskabernes fartøjer. En øget opmærksomhed og markedsføring af uddannelsesmuligheder er meget væsentlig.

I november 2018 blev der endvidere nedsat en styregruppe for Grønlands Maritime Center, der blandt andet skal forsøge højne de maritime uddannelsers status. I denne styregruppe er der repræsentanter fra Grønlands Maritime Center, centraladministrationen og erhvervet. Det understreger, at problematikken med mangel på grønlandske officerer prioriteres af erhvervslivet og Selvstyret.

Det er således tiltag i gang, der kan trække i den rigtige retning. Uanset hvilke andre initiativer, der vil blive igangsat, for at få flere grønlandske officerer uddannet, er det vigtigt, at man anerkender de reelle fakta og accepterer, at det vil tage tid. Der er ingen lette og hurtige løsninger. Endvidere gælder det, at de løsninger, der måtte være enighed om, kun kan fremmes gennem et tæt samarbejde mellem erhvervet og Selvstyret. Det er derfor vigtigt, at man fra politisk side arbejder med langsigtede målsætninger, hvor man udviser den nødvendige tålmodighed og målrettethed. Gør vi det, er jeg overbevist om, at vi vil se en vækst i antallet af grønlandske officerer om bord på de grønlandske trawlere.

Med disse bemærkninger ser Naalakkersuisut frem til Inatsisartuts debat.

Bilag – uddannelsesetal fra Grønlands Maritime Center og Vinnuháskúlin i Tórshavn på Færøerne

Tabel 1: Dimitteret fra Grønlands Maritime Center fra 2000-2018 (19 år)

	Kystskipper*	Sætteskipper**	Fiskeskipper af 3. grad***	Fiskeskipper af 1. grad****
2018	2	1	5	3
2017	4	3	4	3
2016	7	2	4	2
2015	5	5	6	4
2014	5	1	5	0
2008-2013	0	0	2	0
2007	1	0	1	0
2006	2	0	3	2
2005	1	0	2	0
2004	1	2	4	2
2003	0	2	2	2
2002	2	1	2	1
2001	1	0	1	8
2000	5	0	7	3
I alt	34	17	48	33
Gennemsnit per år	1,8	0,9	2,5	1,7

*Kystskipper: Uddannelsens varighed er på 6 måneder. Uddannelsen giver formelt ret til styrmand eller skipper på handelsskibe op til 500 BT (brutto tons)

**Sætteskipper: Uddannelsens varighed er på 18 måneder. Uddannelsen giver formelt ret til styrmand, skibsfører og arbejdsleder på mindre og mellemstore skibe. Uddannelsen giver formelt ret til 1. og 2. styrmand på alle handelsskibe.

***Fiskeskipper af 3. grad: Uddannelsens varighed er på 5 måneder. Uddannelsen giver formelt ret til styrmand eller skipper i fiskeflåden. Førere af fiskeskibe på 15-45 meter, der sejler i nær fart, skal minimum have bestået Fiskeskipper af 3. grad.

****Fiskeskipper af 1. grad: Uddannelsens varighed er på 18 måneder. Uddannelsen giver formelt ret til fører af fiskefartøj uanset størrelse og på alle have.

Tabel 2: Dimitteret fra Vinnuháskúlin i Tórshavn på Færøerne 2014-2018 (5 år)

	Maskinister*	Maskinmestre**	Skippere***	Skibsførere****
2018	13	31	14	29
2017	14	29	21	29
2016	19	23	25	18
2015	9	31	20	39
2014	19	34	22	34
I alt	74	148	102	149
Gennemsnit per år	14,8	29,6	20,4	29,8

*Maskinister: Uddannelsens varighed er på 9 måneder. Adgangskrav er, at man har bestået en professionsuddannelse, der med praktik tager 3 år, eller uddannet som håndværker, der tager 4 år.

**Maskinmestre: Uddannelsens varighed er på 36 måneder. Adgangskrav er, at man har bestået en professionsuddannelse, der med praktik tager 3 år, eller uddannet som håndværker, der tager 4 år. Maskinmesteruddannelsen udbydes ikke i Grønland.

***Skippere: Uddannelsens varighed er på 18 måneder. Adgangskrav er, at man har minimum 18 måneder sejltid med skibe over 20 BT. Denne uddannelse kan sammenlignes med Fiskeskipper af 1. grad og Sætteskipper.

****Skibsfører: Uddannelsens varighed er på 18 måneder oveni Skipperuddannelsen, det vil sige 36 måneder i alt. Adgangskrav er, at man har bestået Skipperuddannelsen. Skibsføreruddannelsen udbydes ikke i Grønland.

Figur 1: Sammenligning af uddannelsesetal og uddannelsesniveau i Grønlands Maritime Center og Vinnuháskúlin fra 2015-18 (4 år)

